

Datum	Bijlage(n)
27-06-2023	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman	06 21 70 35 81
Onderwerp	Ons kenmerk
Reactie Valente Internetconsultatie 'Participatiewet in Balans'	VA23-065

Geachte minister Schouten,

Graag reageer ik namens branchevereniging Valente op de internetconsultatie Participatiewet in Balans. Valente wil als brancheorganisatie voor participatie, begeleiding en veilige opvang, uw aandacht vragen voor onderstaande punten:

Bestaanszekerheid voor jongmeerderjarige van 18 tot 21 jaar

Voor jongeren van 18 tot 21 jaar is het niet altijd vanzelfsprekend dat de ouders/ wettelijke verzorgers de onderhoudsplicht na kunnen komen. Voor deze jongeren komt er in de wijziging van de PW meer duidelijkheid rondom de aanvulling op het normbedrag. Het blijft echter een aanvulling in de vorm van bijzondere bijstand en geen aanpassing van het normbedrag. Wat hier nodig is, is bestaanszekerheid voor jongeren in combinatie met adequate begeleiding op weg naar studie of werk. Hiervoor is van belang dat de jongeren niet nogmaals een aanvraagprocedure moeten doorlopen, maar dat ze een normverhoging en participatiecoach krijgen.

We staan achter de voorgenomen maatwerkmogelijkheid bij de vierwekenzoektermijn voor jongeren tot 27 jaar in kwetsbare situaties en het openstellen van de bijverdienregeling.

Vrijlaten van giften

We staan achter het voorgestelde vrijlatingsbedrag van € 1.200 per kalenderjaar. Giften en inkomsten in natura (zoals boodschappen) zullen ook onder het middelen begrip worden gebracht en daarom op een zelfde wijze kunnen worden behandeld als giften in de vorm van geld. Wel willen we u meegeven dat dit niet een extra beroep mag doen op het doen-vermogen van de bijstandsgerechtigden.

Meldingsdatum is geen startdatum

Voorgesteld wordt om gemeenten de bevoegdheid te geven om indien de individuele omstandigheden daarom vragen de bijstand tot maximaal drie maanden eerder dan meldingsdatum toe te kennen. We zien geregeld dat cliënten de (vrouwen)opvang inkomen zonder administratie, ID bewijs of DigiD. Het is in deze gevallen niet mogelijk direct de PW aan te vragen. We staan achter het voorstel om af te kunnen wijken van het meldingsdatum=startdatum principe, echter is niet duidelijk welke individuele omstandigheden onder deze uitzondering gaan vallen. Wanneer iemand aan kan tonen de drie maanden voor aanvraagdatum PW onder de PW grens geleefd te hebben zou de uitkering altijd met terugwerkende kracht moeten worden toegekend. De bijstandsgerechtigde heeft immers onder de armoedegrens geleefd en is gaan overleven door rekeningen niet te betalen of te lenen bij vrienden en familie. Het feit dat iemand niet direct de route naar de gemeente weet te

vinden of zijn rechten niet kent is geen reden om deze persoon uit te sluiten van PW met terugwerkende kracht. We staan wel achter de regel van maximaal drie maanden terugwerkende kracht teruggerekend vanaf meldingsdatum.

Huishouding met een niet rechthebbende partner

Voorgesteld wordt de norm voor de niet-kostendelende bijstandsgerechtigde van 21 jaar of ouder met een niet-rechthebbende partner vast te stellen op het niveau van de alleenstaandennormen. We zijn zeer positief over deze aanpassing, want een bijstandsgerechtigde met een niet rechthebbende partner kan niet rondkomen van de helft van de gehuwdennorm.

Geen korting bij tijdelijk verblijf tot 6 maanden

De woningnood is groot, maar bijstandsgerechtigden kunnen iemand in nood niet helpen zonder zelf gekort te worden op de uitkering (dmv de kostendelersnorm/gezamenlijke huishouding). Gelukkig komt hier verandering in, maar deze verandering gaat niet ver genoeg. Voorgesteld is dat de inwoner of bijstandsgerechtigde moet bewijzen dat het om een tijdelijk verblijf gaat om vervolgens vrijgesteld te worden voor een periode van 6 maanden. Het is in deze tijd echter niet reëel dat de inwonende binnen 6 maanden weer een nieuwe woonruimte heeft gevonden. Om te voorkomen dat mensen zonder hoofdverblijf iedere 6 maanden moeten verhuizen stellen we deze termijn te verlengen naar twee keer 6 maanden.

Vereenvoudigen aanvraagprocedure

Het is goed dat er een mogelijkheid gaat komen de gehele aanvraagprocedure digitaal af te handelen. Tegelijkertijd is het van belang om contact te houden met de bijstandsgerechtigde. Er moet snel een start gemaakt worden met niet alleen participatie, maar ook een check om samen met de burger te bekijken of iemand aanspraak maakt op alle beschikbare voorzieningen. Het persoonlijk contact met de burger blijft van groot belang.

De verkorte route voor her-instromers is een goede stap vooruit. We missen echter de mogelijkheid van een verkorte aanvraagprocedure voor bijstandsgerechtigden met een PW uitkering die verhuizen van één gemeente naar een andere gemeente. Deze mensen moeten de gehele lange aanvraagprocedure weer opnieuw doorlopen, terwijl alle relevante informatie al beschikbaar is bij de gemeente waar de burger vandaan komt. We willen daarom dringend adviseren de verkorte route ook beschikbaar te maken voor bijstandsgerechtigden die gaan verhuizen naar een andere gemeente.

Verrekenen van inkomen

Voorgesteld wordt dat gemeenten de inkomsten van een bijstandsgerechtigde kunnen verrekenen met behulp van gegevens uit de Polisadministratie, zodat de bijstandsgerechtigde geen loonstroken hoeft aan te leveren. We staan hier achter. Echter blijft er achteraf een verrekening plaatsvinden. Daar kan het bufferbudget een oplossing in bieden. Nog beter zou zijn als het Huishoudboekje van de gemeente Utrecht landelijk navolging zou krijgen. Op deze manier kunnen mensen ervoor kiezen het loon bij de gemeente binnen te laten komen. De gemeente zorgt ervoor dat mensen maandelijks het juiste bedrag ontvangen en bijstandsgerechtigden hebben geen last van verrekeningen of terugvorderingen.

Structurele vereenvoudiging regelingen

Er zijn allerlei regelingen, ontworpen om de financiële druk op burgers te verminderen. Een deel van deze regelingen ligt bij de gemeente, denk aan bijzondere bijstand, (aanvullende) bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, vergoeding eigen bijdrage kinderopvang, vergoeding

kinderopvang met sociaal medische indicatie, gratis zwemles voor kinderen, weekje weg met kinderen tot 12 jaar etc. Met name gezinnen met kinderen hebben te maken met tal van regelingen; allemaal regelingen met verschillende (digitale) aanvraagprocedures en criteria. Door deze versnippering is het begrijpelijk dat deze regelingen niet altijd gevonden worden door de burgers.

In deze wetswijzigingen missen we het stroomlijnen van deze regelingen. Het is aan de bijstandsgerechtigden zelf om dit allemaal uit te zoeken. Wanneer mensen met kinderen een PW uitkering hebben zouden dit soort voorzieningen, zeker voor kinderen, automatisch toegekend moeten worden. Gezinnen in de bijstand moeten een gezinspakket krijgen; een uitkering inclusief recht op gemeentelijke regelingen. We denken hierbij ook aan een automatische doorverwijzing naar bijvoorbeeld Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Ook het uitgeven en stimuleren van het gebruik van passen waarmee kinderen en volwassenen korting kunnen krijgen op culturele activiteiten, sporten en cursussen moet een automatisch recht worden in de bijstand en niet weer een nieuwe aanvraagprocedure introduceren. Alleen op deze manier kunnen we een begin maken met het doorbreken van generatiearmoede.

Bijzondere bijstand

Er zijn landelijk veel verschillen in de hoogte van bijzondere bijstand en de vorm (gift of lening). Het verstrekken van een lening als bijzondere bijstand woninginrichting is een onwenselijke situatie, zeker bij de MO/VO/BW doelgroep. De client start met een nieuwe schuld in zijn nieuwe woning. Ook verschilt de beslissingstermijn sterk tussen gemeenten. Voor deze kwetsbare doelgroep is het van belang dat de bijzondere bijstand snel wordt toegekend en uitbetaald en dat deze voldoende is voor de inrichting van de woning. Soms raken leden met gemeenten in discussies verzand bij welke gemeente de bijzondere bijstand voor verhuis- en inrichtingskosten moet worden aangevraagd: in de gemeente van vertrek of de gemeente waar de client een nieuw bestaan op gaat bouwen. Ervaring leert dat gemeentes naar elkaar blijven wijzen waardoor een cliënt soms moet uitstromen naar een lege, kale woning. Cliënten in BW hebben een inrichtingsnorm bij bijstand of een hoge eigen bijdrage CAK en hierdoor nauwelijks ruimte om te sparen voor een volledige woninginrichting na uitstroom.

Er zijn verschillende goede voorbeelden die landelijke navolging verdienen; zoals een pilot waarbij de gemeente Bijzondere Bijstand verstrekt als gift, voor alle vrouwen die uitstromen uit vrouwenopvang, ongeacht de gemeente waar ze gaan wonen. Of de gemeente Utrecht, die bij een correcte aanlevering van documenten de aanvraag van bijzondere doelgroepen binnen één week afhandelt. Voor kwetsbare doelgroepen zouden deze voorbeelden de norm moeten zijn; niet meer de uitzondering.

Ter afsluiting willen wij u bedanken voor dit voorstel. Wij onderschrijven dan ook het uitgangspunten van dit wetsvoorstel om de menselijke maat en vertrouwen weer centraal te stellen.

Met vriendelijke groet,
Valente

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink
Directeur